

Nr 24.

Godkänd av första kammaren den 17 februari 1940.

Godkänd av andra kammaren den 17 februari 1940.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar under rubriken Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor.

(Statsutskottets utlåtande nr 15.)

Till Konungen.

I statsverkspropositionen för budgetåret 1940/41 under rubriken Utgifter å driftbudgeten, För flera huvudtitlar gemensamma frågor, hava under punkt 1 behandlats vissa spörsmål beträffande beräkning av vissa anslagsposter å avlöningsstaterna m. m. — i samband varmed jämväl frågan om anmälningsskyldighet för myndigheterna av beslut om dubblering av tjänster blivit berörd — och under punkt 2 anslagsberäkningar beträffande ersättning till statens allmänna fastighetsfond, ersättning till en försvarsväsendets fastighetsfond, ersättning till statens domäners fond för upplåten mark, provisorisk avlöningsförstärkning och provisoriskt dyrortstillägg, rörligt tillägg, dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst m. fl. och ersättningar åt verksläkare (se statsrådsprotokollet över finansärenden den 4 januari 1940, bilaga till statsverkspropositionen sid. 1—17).

Beträffande beräkningen av anslagsposterna under avlöningsstaterna är riksdagen i likhet med departementschefen av den uppfattningen att vissa besparingar under rådande förhållanden här äro önskvärda samt att dessa besparingar böra kunna vinnas utan att avskedande behöver ske av redan anställd icke-ordinarie personal. Möjlighet torde föreligga för vederbörande myndigheter att så tillämpa meddelade och blivande besparingsdirektiv, att inom ramen av gällande avlöningsföreskrifter sådana anordningar verkligen genomföras att effektiva besparingar ernås. Utan att förvaltningsarbetet behöver avsevärt försväras och arbetsresultatet lider skada synas sådana åtgärder möjliga icke blott i fråga om vikariatsförordnanden, dubblering av tjänster m. m. utan även beträffande utbetalning av övertidsersättning och annan särskild ersättning. Med en smidig anpassning efter arbetets och tidsförhållandenas krav torde myndigheterna böra lämnas viss frihet att disponera av Kungl. Maj:t begränsade belopp av de fasta avlöningsmedlen vare sig dessa nu äro förslagsvis beräknade eller ej. Mera formellt betonade synpunkter beträffande avlöningsstaternas konstruktion torde nu få vika för intresset av att i besparingshänseende söka åstadkomma något av positivt värde. Riksdagen anser sig även kunna räkna med att under nuvarande tidsläge statens befattningshavare med deras jämförelsevis säkra ställning själva medverka till ett praktiskt resultat av här föreslagna besparingsåtgärder.

Under angivna omständigheter bör en avsevärd besparing å de för de ordinarie och icke-ordinarie personalens fasta avlöning upptagna medlen kunna åstadkommas. Kungl. Maj:t synes enligt riksdagens uppfattning alltså, då

det gäller tillämpningen av besparingsåtgärderna, böra vara i viss mån obunden av avlöningsstaternas formella uppställning och därtill från riksdagens sida knutna villkor.

Vad beträffar det av Kungl. Maj:t begärda bemyndigandet i avseende å anslagsposterna till grundavlöningar och dessa posters förstärkning från anslaget till oförutsedda utgifter har riksdagen intet mot att härutinnan godkänna Kungl. Maj:ts förslag, vilket dock, för den händelse nyssnämnda synpunkter beaktas, icke i någon utsträckning torde behöva få praktisk betydelse. Det må här erinras om, att detta bemyndigande ansluter sig till vad som tidigare i ett likartat hänseende medgivits.

Det bör även uttryckligen framhållas, att nu ifrågasatta allmänna medgivanden icke få av Kungl. Maj:t utnyttjas annat än för vinnande av nyss nämnda resultat och under nu rådande krisförhållanden samt icke längre än till och med utgången av nästa budgetår.

Riksdagen anser sig emellertid från sina utgångspunkter kunna behandla samtliga poster vid den kommande anslagsberäkningen såsom i huvudsak samhörande och utan närmare prövning och avvägning i detalj. Myndigheternas avlöningsanslag torde således vid anslagsberäkningen i regel kunna av riksdagen vid detta tillfälle betraktas såsom i särskilda poster ej närmare uppdelade förslagsanslag. Detta torde få anses i viss mån önskvärt jämväl med hänsyn till de numera i avlöningsanslagen ingående poster, som avses för rörligt tillägg. Den av Kungl. Maj:t här angivna grunden för beräkningen synes nämligen riksdagen vara väl låg. Då riksdagen likväl finner ändring icke nu böra ske beträffande de allmänna grunderna för den gjorda anslagsberäkningen, är detta föranlett därav, att den i anledning av de ifrågasatta besparingarna möjliga sänkningen av avlöningsanslagens belopp torde uppvägas av att kostnaderna för det rörliga tillägget synas hava beräknats väl lågt.

För den händelse icke prövningen av de särskilda avlöningsanslagens speciella förhållanden må anses påkalla vissa förändringar, lärer alltså den av Kungl. Maj:t förordade slutliga uppskattningen av avlöningsanslagen icke böra från riksdagens sida föranleda generella jämkningar.

Vad i avseende å för flera huvudtitlar gemensamma anslagsberäkningar föreslagits i fråga om provisorisk avlöningsförstärkning, provisoriskt dyrtidstillägg och dyrtidstillägg ävensom beträffande ersättningar åt verksläkare — sistnämnda fråga beträffande vissa därmed sammanhängande medelsdispositioner — föranleder icke till någon erinran från riksdagens sida.

Departementschefens uttalanden i övrigt rörande anslagsberäkningarna finner riksdagen sig icke böra nu upptaga till behandling. Riksdagen vill emellertid erinra därom, att uttalandena i fråga om allmänna fastighetsfonden i huvudsakliga delar ansluta sig till tidigare principbeslut från riksdagens sida. Huruvida verkligen tidpunkten just nu må anses vara inne att genomföra en reform beträffande försvarets fastighetsredovisning synes dock riksdagen i viss mån tveksamt, vilket riksdagen redan i detta sammanhang velat framhålla.

Enligt vad som framgår av statsrådsprotokollet har även det av riksdagens revisorer på sin tid upptagna spörsmålet om anmälan av dubbling av tjänster nu ansetts moget för en lösning.

Riksdagen får meddela, att riksdagen *dels* bemyndigat Kungl. Maj:t att i anslutning till vad som i det föregående förordats besluta om förstärkning under budgetåret 1939/40 och 1940/41 av de i avlöningsstaterna under anslagsposterna till avlöningar till icke-ordinarie personal upptagna delposterna till grundavlöningar m. m. från förslagsanslaget till oförutsedda utgifter, ävensom att i fråga om avlöningsstaternas disponerande vidtagna sådana åtgärder i besparingshänseende, som härovan berörts, *dels* medgivit, att provisorisk avlönings-

förstärkning må enligt hittills tillämpade grunder utgå under budgetåret 1940/41 till innehavare av sådan ordinarie befattning vid universiteten i Uppsala eller Lund eller vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, å vilken civila avlöningsreglementet icke äger tillämpning, *dels* medgivit, att dyrtidstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. fl. under budgetåret 1940/41 må i huvudsaklig överensstämmelse med av föredragande departementschefen förordade grunder utgå enligt de närmare föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t, *dels ock* beslutat, att utgifterna för dyrtidstillägg skola beträffande befattningshavare och pensionärer vid de affärsdrivande verken eller vid av dessa övertagna företag eller inrättningar utgå av de medel, av vilka verkets utgifter i övrigt bestridas.

Stockholm den 17 februari 1940.

Med undersätlig vördnad.
